

ΤΑΞΙΔΙΑ, ΤΟΠΟΙ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Α΄ υποενότητα: Ο θαλασσοπόρος

Α. Κατανώ το κείμενο ..... σελ. 8

Β΄ υποενότητα: Τα ψάθινα καπέλα

Α. Κατανώ το κείμενο ..... σελ. 10

Β. Μελετώ το γραμματικό φαινόμενο ..... σελ. 11

Γ. Παράγω γραπτό λόγο ..... σελ. 13

Δ. Επεξεργάζομαι τις εργασίες του σχολικού βιβλίου ..... σελ. 14

Ε. Εξασκώμαι περισσότερο - Εμπεδωτικές ασκήσεις ..... σελ. 17

Γ΄ υποενότητα: Ταξιδεύοντας με ελέφαντα

Α. Κατανώ το κείμενο ..... σελ. 18

Β. Μελετώ το γραμματικό φαινόμενο ..... σελ. 19

Γ. Παράγω γραπτό λόγο ..... σελ. 23

Δ. Επεξεργάζομαι τις εργασίες του σχολικού βιβλίου ..... σελ. 24

Ε. Εξασκώμαι περισσότερο - Εμπεδωτικές ασκήσεις ..... σελ. 27

Δ΄ υποενότητα: Δύο μέρες στο βουνό

Α. Κατανώ το κείμενο ..... σελ. 28

Β. Παράγω γραπτό λόγο ..... σελ. 29

Γ. Επεξεργάζομαι τις εργασίες του σχολικού βιβλίου ..... σελ. 29

Τετράδιο εργασιών ..... σελ. 40

Α΄ υποενότητα: Ο θαλασσοπόρος

Α. Κατανόω το κείμενο

1. Καταλαβαίνω τις δύσκολες λέξεις και φράσεις του κειμένου

άφωνος, -η, -ο (επίθ.): αυτός που έχει χάσει τη φωνή του ή για κάποιο λόγο δεν μπορεί να μιλήσει. • **άφωνος στον κίνδυνο**: αυτός που μένει βουβός λόγω του κινδύνου που αντιμετωπίζει.

ο θαλασσομάχος (ουσ.): που ριψοκινδύνευσε πολλές φορές στη θάλασσα, που πάλεψε με τα κύματα, ο θαλασσοδαρμένος.

η δεξαμενή (ουσ.): ο χώρος που έχει ειδικά διαμορφωθεί για να αποθηκεύουμε σε αυτόν μεγάλη ποσότητα νερού.

σμίγω (ρήμ. α΄ συζ.): ενώνομαι, συναντιέμαι.

τα νερά τους σμίγουν πέντε ποταμοί: τα πέντε αυλάκια της αυλής του αφηγητή καταλήγουν στη δεξαμενή. Σε κάθε αυλάκι δίνει το όνομα ενός μεγάλου ποταμού.

ο κάβος (ουσ.): το ακρωτήριο. Η λέξη είναι ναυτικός όρος και χρησιμοποιείται από τους θαλασσινούς.

Βόλγας: ποταμός στην ευρωπαϊκή Ρωσία, που χύνεται στην Κασπία θάλασσα. Είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ευρώπης σε μήκος.

Μισσισιπιής: ο πιο μεγάλος σε μήκος ποταμός της Βόρειας Αμερικής και τρίτος σε μήκος σε όλη τη Γη. Απλώνεται σχεδόν σε ολόκληρο το έδαφος των ΗΠΑ και χύνεται στον Κόλπο του Μεξικού.

το πολυτρίχι (ουσ.): μικρό φυτό που τα φύλλα του έχουν πολλές προεξοχές λεπτές σαν τρίχες.

ο κισσός (ουσ.): καλλωπιστικό αναρριχητικό φυτό με στιλπνά και βαθυπράσινα φύλλα.

χλωρός, -ή, -ό (επίθ.): που μόλις έχει βλαστήσει, είναι πράσινος και δροσερός και δεν έχει ακόμη ωριμάσει.

του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα: ο κισσός, όταν αναπτύσσεται, αποκτά πυκνό φύλλωμα. Έτσι, μοιάζει με πράσινη κουρτίνα που μόλις έχει βλαστήσει, όπως φαίνεται σε αυτή τη μεταφορά.

έγια μόλα: ναυτική έκφραση που τη λέει αυτός που δίνει το ρυθμό στους κωπηλάτες οι οποίοι τραβούν τα κουπιά.

η πλήρη (ουσ.): το μπροστινό μέρος του караβιού • **βάζω πλήρη:** ξεκινώ ένα ταξίδι με συγκεκριμένο προορισμό.

Σουέζ: πρόκειται για τη διώρυγα του Σουέζ, που συνδέει τη Μεσόγειο με την Ερυθρά θάλασσα στη βορειοανατολική Αφρική.

Πόλη: η Κωνσταντινούπολη. Υπήρξε πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από την ίδρυσή της, το 330 μ.Χ., έως την άλωση της, το 1453 μ.Χ., από τους Οθωμανούς Τούρκους, αλλά και πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1453-1923). Σήμερα είναι πόλη της Τουρκίας με το όνομα Ισταμπούλ.

Παναμάς: πόλη, πρωτεύουσα κράτους με το ίδιο όνομα στην Κεντρική Αμερική.

2. Δίνω το νόημα του κειμένου

α) Το ταξίδι που έκανε ο θαλασσοπόρος ήταν πραγματικό ή φανταστικό; Βρες στο ποίημα τους στίχους στους οποίους στηρίζεις την άποψή σου.

Το ταξίδι που έκανε ο θαλασσοπόρος ήταν φανταστικό. Το καταλαβαίνουμε διαβάζοντας τους στίχους της τρίτης, της πέμπτης, της έκτης, της όγδοης και της ένατης στροφής.

β) Πόσο διαρκεί το ταξίδι του θαλασσοπόρου; Πότε διακόπτεται και για ποιο λόγο;

Το ταξίδι του θαλασσοπόρου διαρκεί λίγο, όσο το παιχνίδι ενός μικρού παιδιού. Χαράζει με τη φαντασία του νέους θαλάσσιους δρόμους και ταξιδεύει σε μακρινούς τόπους. Ο παιδικός νους δε δίνει σημασία στο χρόνο και καλύπτει τις αποστάσεις σαν αστραπή. Ο χρόνος και ο χώρος ορίζονται διαφορετικά. Σε αυτό το φανταστικό ταξίδι δίνει τέλος ο κόσμος των μεγάλων, όταν η μητέρα καλεί το μικρό για φαγητό.

Β΄ υποενότητα: Τα ψάθινα καπέλα

Α. Κατανόω το κείμενο

1. Καταλαβαίνω τις δύσκολες λέξεις και φράσεις του κειμένου

Λυκαβηττός: λόφος στο κέντρο της Αθήνας.

Φάληρο: παραθαλάσσια συνοικία στο νοτιοδυτικό μέρος της Αττικής, κοντά στον Πειραιά.

το λαγωνικό (ουσ.): ο σκύλος που είναι ειδικά εκπαιδευμένος για να ανακαλύπτει ζώα στο κυνήγι ή κρυμμένα αντικείμενα ♦ ΣΥΝ.: κυνηγόσκυλο.

η σάλα (ουσ.): χώρος του σπιτιού που χρησιμοποιείται για την υποδοχή των επισκεπτών ♦ ΣΥΝ.: σαλόνι.

η οβίδα (ουσ.): το βλήμα κάθε πυροβόλου όπλου, το οποίο είναι συνήθως κυλινδρικό και στη μια άκρη έχει σχήμα κώνου.

το πετσί (ουσ.): το δέρμα.

η φάτσα (ουσ.): το πρόσωπο, η όψη.

μούργικος σκύλος: ο μεγαλόσωμος σκύλος, συνήθως σκούρου χρώματος, το μαντρόσκυλο.

ο τσαλαπετεινός (ουσ.): πτηνό με μακρύ ράμφος και πλούσιο φτέρωμα, που έχει πορτοκαλί και καστανό χρώμα, εντυπωσιακό λοφίο και μακριά ουρά.

ανάκατα (επίρρ.): χωρίς τακτική σειρά, διάσπαρτα.

κοντολογίς (επίρρ.): με λίγα λόγια.

εμφάνιση προκλητική: εμφάνιση που προκαλεί το ενδιαφέρον εκείνων που βλέπουν κάτι.

2. Δίνω το νόημα του κειμένου

Το λογοτεχνικό κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο *Τα ψάθινα καπέλα* της Μαργαρίτας Λυμπεράκη.

Η συγγραφέας θυμάται τα παιδικά της χρόνια. Περιγράφει το σπίτι της με λιγοστές, σκόρπιες εικόνες που καταφέρνει να φέρει στη μνήμη της. Αυ-

τό όμως που περιγράφει με θαυμαστές λεπτομέρειες είναι το αυτοκίνητό τους, με το οποίο ο πατέρας τούς πήγαινε στη θάλασσα σχεδόν κάθε Κυριακή.

Πρόκειται για ένα αυτοκίνητο παμπάλαιο, που του είχανε δώσει το ιστορικό όνομα «Καραϊσκάκης». Ήταν ανοιχτό, απροσδιόριστου χρώματος, με εντυπωσιακή δερμάτινη επένδυση στο εσωτερικό κι ένα ξύλινο ντουλαπάκι στο πίσω μέρος, που χωρούσε όλα τα καλοκαιρινά είδη.

Β. ΜΕΛΕΤΩ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

• Χρόνοι του ρήματος

► Τα ρήματα φανερώνουν ότι κάποιος κάνει κάτι ή παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση. Για να δηλώσουν (δείξουν) πότε γίνεται αυτό, έχουν ξεχωριστούς τύπους, που λέγονται **χρόνοι** του ρήματος. Οι μορφές που παίρνει το ρήμα για να παρουσιάσουμε αυτό που σημαίνει λέγονται **εγκλίσεις**. Οι εγκλίσεις είναι τρεις: η **οριστική**, η **υποτακτική** και η **προστακτική**.

Ας μάθουμε τι δηλώνουν οι χρόνοι του ρήματος στην οριστική έγκλιση

1. Ενεστώτας: φανερώνει κάτι που γίνεται τώρα (στο **παρόν**) εξακολουθητικά ή που επαναλαμβάνεται:

π.χ. Τα παιδιά **παιζουν** στην αυλή.
Κάθε πρωί **σηκώνομαι** στις εφτά.

2. Παρατατικός: φανερώνει κάτι που γινόταν πριν (στο **παρελθόν**) εξακολουθητικά ή που επαναλαμβανόταν:

π.χ. Ο σκύλος **γάβγιζε** όλη τη νύχτα.
Όταν ήμουν μικρός, **πηγαίναμε** για διακοπές στη Σύρο.

3. Αόριστος: φανερώνει κάτι που έγινε πριν (στο **παρελθόν**) συνοπτικά ή μόνο μια φορά:

π.χ. Το πλοίο **έφυγε** γεμάτο επιβάτες.

4. Εξακολουθητικός μέλλοντας: φανερώνει κάτι που θα γίνει μετά (στο **μέλλον**) εξακολουθητικά ή θα επαναλαμβάνεται:

ΤΑΞΙΔΙΑ, ΤΟΠΟΙ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

π.χ. Ο Κώστας **θα διαβάξει** στο γραφείο του.

Ο γυμναστής **θα προπονεί** την ομάδα ποδοσφαίρου κάθε Σάββατο.

5. Συνοπτικός μέλλοντας: φανερώνει κάτι που θα γίνει μετά (στο **μέλλον**) συνοπτικά ή μόνο μια φορά:

π.χ. *Αύριο το μεσημέρι **θα ψήσουμε** τις μπριζόλες.*

6. Παρακείμενος: φανερώνει κάτι που έχει γίνει πριν (στο **παρελθόν**) και είναι πια τελειωμένο τώρα (στο **παρόν**) που μιλάμε:

π.χ. *Ο δρόμος **έχει καθαριστεί** από το συνεργείο του δήμου.*

7. Υπερσυντέλικος: φανερώνει κάτι που ήταν τελειωμένο πριν γίνει κάτι άλλο (στο **παρελθόν**):

π.χ. *Όταν έφτασα στο σταθμό, το τρένο **είχε φύγει**.*

8. Συντελεσμένος μέλλοντας: φανερώνει κάτι που θα γίνει μετά (στο **μέλλον**) και θα είναι τελειωμένο σε μια ορισμένη στιγμή:

π.χ. *Στο τέλος του μήνα **θα έχω πληρωθεί**.*

Συγκεντρώνοντας τους χρόνους, μπορούμε να τους βάλουμε στις παρακάτω ομάδες:

ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙΚΟΙ (ΠΑΡΕΛΘΟΝ) πριν	ΠΑΡΟΝΤΙΚΟΙ (ΠΑΡΟΝ) τώρα	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ (ΜΕΛΛΟΝ) μετά
Παρατατικός	Ενεστώτας	Εξακολουθητικός μέλλοντας
Αόριστος	Παρακείμενος	Συνοπτικός μέλλοντας
Υπερσυντέλικος		Συντελεσμένος μέλλοντας

► Μελετώντας τους χρόνους των ρημάτων, καταλαβαίνουμε ότι μας φανερώνουν πότε γίνεται κάτι αλλά και πώς. Δηλώνουν δηλαδή το χρόνο αλλά και τον τρόπο.

Έτσι, οι χρόνοι μπορούν να φτιάξουν κι άλλες ομάδες, ανάλογα με τον τρόπο που φανερώνουν:

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ
Ενεστώτας Παρατατικός	Αόριστος Συνοπτικός μέλλοντας	Παρακείμενος Υπερσυντέλικος
Εξακολουθητικός μέλλοντας		Συντελεσμένος μέλλοντας

- ✦ Στην **υποτακτική** έγκλιση σχηματίζονται οι χρόνοι: ενεστώτας, αόριστος και παρακείμενος.
- ✦ Στην **προστακτική** έγκλιση σχηματίζονται οι χρόνοι: ενεστώτας, αόριστος και παρακείμενος.

► Διαπιστώνουμε ότι οι χρόνοι στην υποτακτική και στην προστακτική αποδίδουν το πότε γίνεται κάτι διαφορετικά από τους χρόνους στην οριστική έγκλιση:

π.χ. Θα σε καλέσω, **αν τελειώσω**.

(Το ρήμα *αν τελειώσω* είναι υποτακτική αορίστου και φανερώνει ότι η πράξη θα γίνει στο μέλλον.)

Λύστε στο σπίτι σας αυτή την άσκηση.

(Το ρήμα *Λύστε* είναι προστακτική αορίστου και φανερώνει ότι η πράξη θα γίνει στο μέλλον.)

Γ. Παράγω γραπτό λόγο

• Πώς περιγράφουμε ένα πράγμα

Περιγράφουμε ένα αντικείμενο όταν θέλουμε να δώσουμε στον αναγνώστη μια ολοκληρωμένη εικόνα γι' αυτό. Οργανώνουμε το κείμενό μας με βάση τα παρακάτω:

Τι είναι, πώς το λένε και πού βρίσκεται.

Ποια είναι η γενική εντύπωση που μας δίνει.

Πώς είναι (περιγράφουμε με λεπτομέρειες τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του).

Πώς κατασκευάζεται και με τι υλικά.

ΤΑΞΙΔΙΑ, ΤΟΠΟΙ, ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Πώς χρησιμοποιείται (π.χ. διακοσμητικό, για συγκεκριμένη χρήση κ.ά.).

Πώς και πότε το αποκτήσαμε, ή πώς και πού το πρωτοείδαμε.

Ποια περιστατικά σχετίζονται με αυτό (προσωπικά ή ιστορικά).

Πώς νιώθουμε και τι σκεφτόμαστε σχετικά με αυτό.

Δ. Επεξεργάζομαι τις εργασίες του σχολικού βιβλίου

- 1.** Βρείτε όλες πληροφορίες μάς δίνει το μέρος του κειμένου που περιγράφει τον «Καραϊσκάκη», το παλιό αυτοκίνητο, και γράψτε τες στον πίνακα:

χρώμα	Ήταν καφέ ή γκριζο ή χακί.
σχήμα	Μακρόστενο, με κοφτό το μπροστινό και μυτερό το πίσω μέρος, σαν οβίδα.
εσωτερικές λεπτομέρειες	Διακοσμητική επένδυση στο εσωτερικό του με βυσσινί αληθινό δέρμα.
εξωτερικές λεπτομέρειες	Ψηλό αυτοκίνητο, ανοιχτό, χωρίς κουκούλα. Στο πίσω μέρος είχε ένα ξύλινο ντουλαπάκι.

- 2.** Δείτε τη σειρά με την οποία η συγγραφέας παρουσιάζει τα στοιχεία της περιγραφής. Πρώτα αναφέρει αυτό που περιγράφεται: «ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο...».

- Στη συνέχεια αναφέρονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Ποια είναι αυτά;

το όνομα:	Καραϊσκάκης
το σχήμα:	που 'μοιαζε με οβίδα... κομμένη μπροστά κατακόρυφα σαν φάτσα μούργικου σκύλου... πίσω κατέληγε σε μύτη που θύμιζε ουρά τσαλαπετεινού
το χρώμα:	το χρώμα του ήταν καφέ ή γκριζο ή ίσως και χακί, από μέσα ήταν στρωμένο με βυσσινί πετσιί αληθινό
χαρακτηριστικές λεπτομέρειες:	ήταν ψηλό, εντελώς ανοιχτό και δίχως κουκούλα... κι εκεί στη μύτη υπήρχε ένα ξύλινο ντουλαπάκι

η γενική εντύπωση: ...ήταν ένα αυτοκίνητο με δικό του χαρακτήρα και εμφάνιση προκλητική.

• Πώς προχωράει μετά η περιγραφή, από το μέσα μέρος προς τα έξω ή από το έξω μέρος προς το μέσα;

Η περιγραφή του αυτοκινήτου γίνεται από το έξω μέρος προς το μέσα, αφού πρώτα αναφέρεται το χρώμα του και ύστερα το χρώμα των καθισμάτων. Κατόπιν ξαναγυρίζει στην εξωτερική του εμφάνιση κι έτσι προχωράει ως το τέλος.

• Στο εξωτερικό του αυτοκινήτου, ποιο μέρος περιγράφεται πρώτα και ποιο μετά;

Στο εξωτερικό του αυτοκινήτου περιγράφεται πρώτα το μπροστινό μέρος και στη συνέχεια το πίσω.

3. Η συγγραφέας μάς δίνει και τις δικές της εντυπώσεις από το αυτοκίνητο, για να κάνει πιο ζωντανή την περιγραφή. Για παράδειγμα, λέει: «ένα παμπάλαιο αυτοκίνητο που έμοιαζε με οβίδα». Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με τα σχόλια που κάνει η συγγραφέας:

μέρη αυτοκινήτου	σχόλια
μέσα ήταν στρωμένο με βυσσινί πετσί αληθινό η μηχανή	...μια πολυτέλεια που ερχόταν σε αντίθεση με το σύνολο ...κομμένη μπροστά σαν φάτσα μούργικου σκύλου
το πίσω μέρος	...πίσω κατέληγε σε μύτη που θύμιζε ουρά τσαλαπετεινού
υπήρχε ένα ξύλινο ντουλαπάκι	όπου πετούσαμε τα κοστούμια του μπάνιου, τα ψαρικά, κι ό,τι άλλο ανάκατα

4. Είδατε σε μια βιτρίνα το ποδήλατο των ονείρων σας. Ένας συγγενής σας θέλει να σας το αγοράσει. Γράψτε ένα σύντομο γράμμα για να του το περιγράψετε ακριβώς.

Νέα Σμύρνη, 12-6-2005

Πολυαγαπημένη μου γιαγιά,

Σου δίνω τα πιο γλυκά φιλιά μου. Δεν ξέρεις πόσο με ενθουσίασε η πρότασή σου να μου αγοράσεις καινούριο ποδήλατο, αφού αυτό που έχω είναι πια μικρό για μένα. Σου γράφω, λοιπόν, πώς είναι το ποδήλατο που είδα σ' ένα μαχαζί, γιατί προχθές που μας τηλεφώνησες δεν μπορούσαμε να τα πούμε με την ησυχία μας.

Καταρχήν, μια μέρα, εντελώς τυχαία, καθώς περνούσα από το ποδηλατάδικο της γειτονιάς, πρόσεξα στη βιτρίνα του ένα ποδήλατο. Από μακριά φαινόταν μόνο το τιμόνι του, που έμοιαζε με κεφάλι περήφανου ταύρου. Πλησιάζω στη βιτρίνα, και τι να δω... το ωραιότερο ποδήλατο που είχα δει στη ζωή μου.

Είναι ψηλό, κατακόκκινο, με δυο μεγάλα φώτα στο πίσω μέρος του. Οι ρόδες του έχουν λάστιχα με πολλά βαθιά αυλάκια, για να κρατιέται καλύτερα στο δρόμο και ιδιαίτερα στην άσφαλτο. Το τιμόνι του καταλήγει σε δυο άκρες καλυμμένες με ένα ειδικό υλικό, χρώματος πορτοκαλί, για να μην ιδρώνουν τα χέρια. Κάτω από το σίδερο που συνδέει το μπροστινό με το πίσω μέρος υπάρχει στερεωμένη μια μικρή τρόμπα, σε περίπτωση που ξεφουσκώσει κανένα λάστιχο, κι ένα μικρό πορτοκαλί σακουλάκι με δυο μικρά λαμπάκια για να μπορείς να αντικαταστήσεις όποιο σου καεί. Το πιο καταπληκτικό, όμως, γιαγιά, είναι αυτό που βρίσκεται στο πίσω μέρος, πάνω απ' τη ρόδα: μια μικρή σχάρα με ένα ξύλινο καλαθάκι βαμμένο πράσινο. Όπως μου εξήγησε ο πωλητής, χρησιμεύει για να μεταφέρεις διάφορα μικροπράγματα, κι όταν δεν το χρειάζεσαι, μπορείς να το βγάλεις.

Αχ, γιαγιά μου, μόλις το δεις, θα ενθουσιαστείς κι εσύ! Είναι τόσο όμορφο με τα ζωηρά χρώματά του και τα καλοχυαλισμένα φώτα και πετάλια του. Κάθε φορά που περνάω από κει, στέκομαι και το χαζεύω κι ανησυχώ μήπως το αγοράσει κάποιος και δεν προλάβω εγώ. Γι' αυτό, αγαπημένη μου γιαγιά, πρέπει να βιαστούμε.

Σε ευχαριστώ πολύ και σε φιλώ γλυκά γλυκά,
Η εγγονή σου Στεφανία

5. Ο υπολογιστής «θύμωσε» και αρνείται να γράψει δυο ίδια γράμματα στη σειρά. Βρείτε ποιες λέξεις χρειάζονται διόρθωση

Οι λέξεις που χρειάζονται διόρθωση είναι:

Σάβ <u>α</u> το	⇒	Σά <u>ββ</u> ατο
γ <u>ρ</u> ά <u>μ</u> α	⇒	γ <u>ρ</u> ά <u>μμ</u> α
πα <u>π</u> ού	⇒	πα <u>ππ</u> ού
Θ <u>ε</u> σα <u>λ</u> ον <u>ί</u> κη	⇒	Θ <u>εσσ</u> α <u>λ</u> ον <u>ί</u> κη
θ <u>α</u> λα <u>σ</u> α	⇒	θ <u>αλασσ</u> α
α <u>πο</u> ρί <u>ψ</u> ου <u>μ</u> ε	⇒	α <u>πορρ</u> ί <u>ψ</u> ου <u>μ</u> ε
δι <u>ά</u> λ <u>ει</u> μ <u>α</u>	⇒	δι <u>ά</u> λ <u>ειμμ</u> α
πε <u>ρι</u> β <u>α</u> λ <u>ο</u> ν	⇒	πε <u>ριβ</u> ά <u>λλ</u> ο <u>ν</u>
συ <u>ν</u> ε <u>ν</u> ο <u>η</u> θ <u>ή</u> κα <u>μ</u> ε	⇒	συ <u>νενν</u> ο <u>η</u> θ <u>ή</u> κα <u>μ</u> ε
κα <u>τ</u> ει <u>λ</u> η <u>μ</u> έ <u>ν</u> ε <u>ς</u>	⇒	κα <u>τ</u> ει <u>λ</u> η <u>μμ</u> έ <u>ν</u> ε <u>ς</u>
έ <u>κ</u> λ <u>η</u> σ <u>η</u>	⇒	έ <u>κκ</u> λ <u>η</u> σ <u>η</u>

Ε. Εξασκούμαι περισσότερο - Εμπειρωτικές ασκήσεις

1. Συμπλήρωσε τα σύμφωνα (μ ή μμ, ν ή νν, λ ή λλ, ρ ή ρρ) που λείπουν

βα__ένος	συ__εχίζω	τριαντάφυ__ο	συ__οή
γινό__ενο	γέ__ια	συ__αλητήριο	κή__υκας
ση__αίνω	συ__εφιάζει	γαρίφα__ο	
γρα__άριο	γε__ήτρια	άμυ__ο	
συ__αθητής	Επτά__ησα	άμι__α	
κρε__ύδι	Πελοπό__ησος		
εκατο__ύριο	Μεγαλό__ησος		
ά__εσα	Δωδεκά__ησα		
έ__εσα	Αλό__ησος		
α__έσως			